

0138

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

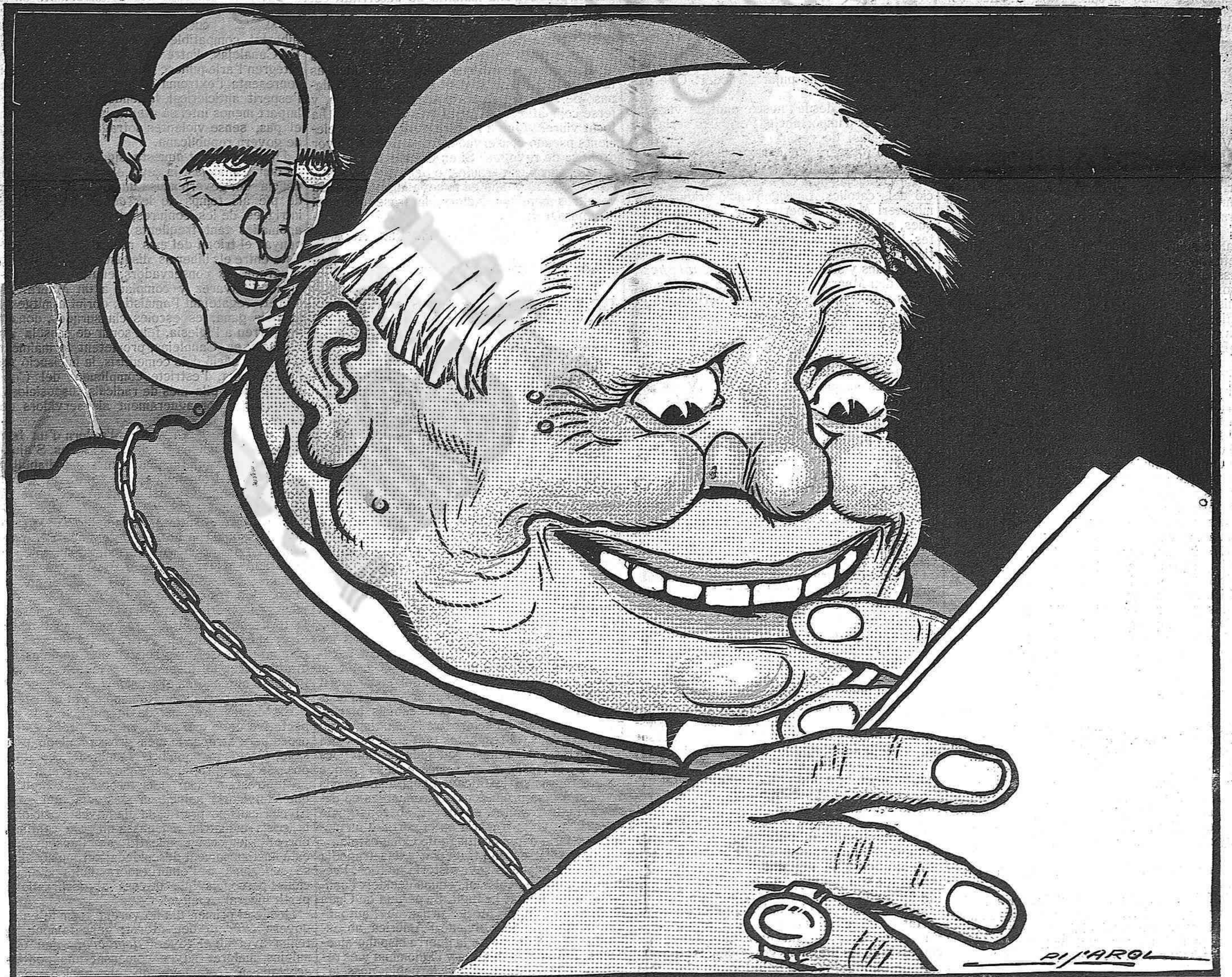
AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50

La riulla del Papa

— Hola!... En Canalejas vol arreglar això del Concordat?... Bé!... Li direm que *currienta*; l'entretindrem uns quants mesos ab bones raons, y per allà a Sant Joan... qui sab on serà l'insigne demòcrata!

PI ARGOL

LA SETMANA

De totes les explicacions que de la darrera crisi s'han llessat al públic, cap n'hem llegit de tant curiosa i que ab més crua franquesa posi al descobert les interioritats de la política com la que ha donat un periodista madrileny, molt despreocupat i molt llest, y que, sobre no mossegarse els llavis, té la ventafija de tractar íntimament a una de les figures de més relleu en l'actual moment històric.

Veuran ab quina tranquil·litat explica l'home la formació de la turbonada, y el motiu que provocà l'explosió del dia 9.

«En todos los partidos—dij—hay diferentes tendencias y matices, y eso está mucho más marcado, por la fuerza de las cosas, en el partido liberal.

«Los jefes de los partidos políticos tienen siempre una difícil tarea en mantener eso que se llama la ponderación, cosa en la que era maestro el señor Sagasta.

«Al ocupar el poder el señor Moret, y no obstante su deseo de formar un Gobierno personal, mantuvo aquel principio de la ponderación dentro de la insignificancia de los que habían de ser sus colaboradores. Por eso llevó al señor Barroso á Instrucción Pública, representando al grupo del señor Montero Ríos, y al señor Alvarado á Hacienda, representando al señor Canalejas.

«No se le confirió la alternativa al Conde de Romanones, á pesar de capitanejar un imponente grupo; pero como éste se conformó con la preterición, no ocurrió nada.

«En cambio se le otorgó al *trust*, ó sea á la Sociedad Editorial de España, en la persona del señor Gasset.»

Y aquí és aon Cristo, o sigui el senyor Moret, va comensar a patir. Seguim llegint:

«Si entonces se hubiera nombrado ministro de la Gobernación al señor Alba, casi seguro que nadie hubiera chistado; pero la Sociedad Editorial rompió ahora una lanza por ese nombramiento, é hizo al señor Alba un flaco servicio, porque, como ministro del *trust*, desequilibraba la ponderación.

«La Sociedad Editorial de España, propietaria de *El Imparcial*, *El Liberal* y el *Heraldo*, es indiscutible que constituye una fuerza, y que los jefes de partido deben reconocerle befigerancia. Cuando esa fuerza va de acuerdo con la opinión, es formidable; cuando va en contra de la opinión, no es más que molesta.»

Veritat que això va sent interessant?

«Esa fuerza, dirigida en bien de los intereses generales y de los propios accionistas, debería dar resultados asombrosos; pero el Consejo de administración de la Sociedad, formado por personas tan inteligentes como los señores Moya, Ortega Munilla y Sacristán, y que ejercen una dictadura de cinco años por los estatutos, prefiere emplearla en que sea ministro el señor Gasset, y con esto llenan todas sus ambiciones y son felices, y cuando el señor Gasset no es ministro, maldicen de la vida y no se consuelan.»

Fins aquí l'història va barrejada ab l'ironia. Ara vé el foc granejat:

«Ello es tan incomprensible como la desgraciada afición que á la política tiene ese señor. Al frente de *El Imparcial* hubiera el señor Gasset continuado, seguramente, las gloriosas tradiciones de su padre, que no necesitó ser ministro para pasar á la posteridad. El señor Gasset es un periodista de vocación, y se empeña en malgastar su vida volviendo una y otra vez al mismo ministerio á cantarnos las mismas coplas, que ya nadie escucha, a cobrar 1.975 pesetas mensuales y á hacer inauditos esfuerzos para pronunciar estudiados y balbucientes discursos en el Congreso, siempre con el propio acompañamiento.

«En España, para ser político, lo primero que hay que ser es orador, y lo segundo tener posición independiente para poder tomar la política como un *sport*.

«Los prohombres del partido liberal están conformes en que quede vinculado el ministerio de Fomento en el señor Gasset, á cambio del apoyo de la Sociedad Editorial. Lo consideran un buen negocio, y lo es en efecto.

«Pero cuando han querido los señores del *trust* pasar á mayores y apoderarse del manubrio electoral, han protestado los primates, y hay que reconocer que tienen razón.»

Ni més ni menos. Aquesta va ser, en efecte, la *madre del cordero*: la qüestió electoral.

Els elements liberals que havien quedat «fora de la combinació» compregueren que en Moret, dominat pel *trust*, anava a jugarlos una mala partida deixantlos sense acta, y considerant que qui pega primer, pega dos cops, el guanyaren per mà, jugantli la mala partida an ell.

Lo que ara no sabem es com acabarà la batussa.

«Tindrà prou força en Canalejas para resistir els odis y les intrigues dels que, anant ahir a caball, se veuen avui obligats a anar a peu, y algun ja ab les botes estalonades?...

Entre bobos anda el juego.

PIF-PAF

L'INDULT

No s'ha publicat encara, però les seves línies generals estan ja trassades, y, resoltes que siguin algunes dificultats sorgides a última hora, apareixerà en la *Gaceta* l'esperat decret.

Les notícies que avui tenim d'ell no són, ab tot, massa precises. Sols se sab que, sense arribar a alcansar les proporcions d'una amnistia, doncs pera adoptar una mida d'aquesta naturalesa seria indispensable reunir les actuals Corts o esperar que s'obrissin les noves, l'indult que's prepara serà, en general, bastant extens, y pels assumptes polítics y d'impremta, total.

En ell, segons sembla, hi estaran compresos els delictes de rebel·lió y sedició, però no els d'agressió y insult a la forsa armada. Les penes de reclosió perpetua y presiri major seran commutades per les de extranyament, confinament y desterro.

Compendrà també l'indult als reservistes que l'any passat no acudiren a la concentració decretada ab ocasió de la guerra del Riff, com així mateix als numerosos individus que quebrantaren les penes de desterro imposades per les autoritats durant el temps en que les garanties constitucionals varen estar suspeses.

Sigui com sigui, l'expectació no ha de durar gaire. Per lo avensats que estan els treballs y per l'empenyo que en Canalejas té en respondre aviat al clam de l'opinió, casi pot assegurar-se que dintre de la setmana que ve sortirem de dubtes.

Davant del ministeri Canalejas

A Quaresma, tongada de meditació pera els catòlics, haurà coincidit també pera ells ab un moment de lo que'n diríem expectació històrica. En Canalejas, el *soi-disant* més radical dels monarquics, ha pujat al poder. Què pasará?

Es clar que, desde'l nostre punt de vista, no passarà res d'importancia. Pera això seria precís un cambi de règim, y no ja de situació. Però, ab tot, serà útil consignar, res més que com a símptomes, les actituds de l'enemic.

En Canalejas puja en un moment d'exasperació dels catòlics. La significació originària del ministeri Moret, l'obertura de les escoles laiques, el desarmament de les sentencies cruentes, la promesa, més o menys clara, de l'amnistia, la complacencia del passat president ab republicans y socialistes, la *implacable hostilitat* den Maura, tot contribuïa a tenir els elements catòlics en una viva tensió d'esperit. Se removien més que mai, en aquest país ont encara sels pren seriosament; sovintejaven els mitjans; menaces ben explicites relliscaven entre els paragrafs de llurs periodics; una jesuítica campanya d'adulació a l'exèrcit preparava qui sab quines maquinacions clericals.—Y, de cop, el cambi de govern trastorna l'equilibri.

Consignem, per de prompte, que'ls catòlics no han mostrat, pera el ministeri demòcrata, la mateixa aversió que pera el ministeri liberal. Hi ha aquí, clarament, un habilitisme. Examinem be la situació. La pujada den Canalejas no té, sens dubte, cap caracter constitucional. El ministeri Moret, qui va pujar per un moviment universal d'indignació contra la barbàrie del ministeri Maura, no havia estat somès encara aquella confrontació ab les Cambres, per la qual se comprova l'harmonia o el desacord entre govern y opinió. Tenia una virginitat absoluta davant del poble. Després d'unes eleccions desgraciades la caiguda hauria estat comprensible y justa. Ara mateix, a Anglaterra, la conformitat (de que's dubtava) entre el poder executiu y el poble, s'és comprovada per un renovament del poder llegendari. A Espanya, aon, per desgracia, en comptés d'esser el poder llegendari qui originí l'executiu, les coses passen a l'inversa, era natural que, per lo menys, les urnes decidissin la qüestió de la popularitat del ministeri. Podrà ésser que'l ministeri Moret sia caigut per disparitat entre ell y el sobirà-monarca; però no pot dirse, evidentment, que sia caigut per disparitat expressa entre ell y el sobirà-poble, que és el veritable sobirà.

Suren, per l'aire de la plassa pública, incomprensibles y estupendes afirmacions, qui proven fins a quin punt l'immoralitat de la política corrent és consentida per una passivitat popular, com si fos una cosa naturalíssima. Així es diu, per exemple: si en Moret hagués rebut el decret de dissolució de Corts, les eleccions haurien portat un triomf senyaladíssim dels republicans. En Canalejas és vingut pera impedirho.—La confessió de les pressions governamentals exercides damunt del vot del poble no pot ésser més explicita. A Espanya tothom sembla ignorar que'l govern ha de ésser un espectador passiu

de les jornades electorals, y no un director d'orquestra, ni molt menys un falsificador. En tot lo que els conservadors anglesos han dit contra els liberals, l'acusació de pressions electorals no s'és feta. Una direcció Asquith o una direcció Balfour era igual pera els resultats d'una elecció britànica; perquè seria el govern qui sorgiria de l'elecció y no l'elecció qui sorgiria del govern.

Tenim, doncs, que la ruptura d'aqueixes suposades concomitancies ab els republicans comunica an el ministeri Canalejas un cert sentit de reacció comparantlo ab el ministeri Moret. Oh paradoxa, paradoxa espanyolíssima! En Canalejas, l'home de les radicalitats, l'anticlerical, el casi-republicà, el famós espantall de reaccionaris, representa avui un retrocés davant l'home de la llei de jurisdiccions y del *dar tiempo al tiempo!* No en va en Canalejas porta sobre sí el record d'antics y no oblidats contubernis ab en Polavieja. Així com ell, esquierrista declamador, és el que, aleshores de Cuba, defensava el sistema de «la guerra ab la guerra», y es negava a l'autonomia mentres en Moret la preconisava desde Saragossa, pera implantarla després desde'l poder; així com algú dels seus, en Calbetón, avui dels més cridaires laicistes, era aleshores membre d'aqueixa vergonyosa *Unión Constitucional*, qui tal volta té la culpa d'haverse perdut prematurament les colonies, així avui les dretes hi veuen una esperansa més aviat que un sò de clar guerrer...

El primer moviment dels catòlics davant del ministeri és un moviment d'interessada benevolencia. En Maura ha aprofitat ab gust l'afortunada ocasió pera sortir de la seva *impasse*. Els diaris retrògrades posen una mal dissimulada sordina a les notes d'atac...

Per quin camí pendrà aqueix home?

Veurem. Però és convenient que ni en Canalejas ni la monarquia desconeguin els termes veritables de la respectiva situació. En Canalejas no ha d'oblidar que si la mort política den Moret, com a cap de ministeri y com a cap de partit, prové d'una malaltia de passivitat, ell, en Canalejas, sols podrà suplantar-lo, en un y altre capdallatge, ab un contrapes d'activitat, activitat que, naturalment, sols podrà exercir en un sentit liberal y democràtic.—En quant a la monarquia, recordi que si la prova Canalejas falla, ¿què li quedarà, com a instrument o diapasó pera acordarse ab la tonalitat del món, y ferse compatible ab l'espai y el temps: on li ha tocat viure? ¿Què li restarà, fora d'aquells elements pseudo-conservadors a lo Maura, llevar prolífica de revoltes? Si en Canalejas, per traïció a les propies paraules, o per *vetó de camarilles* y palaus, falla en la seva missió... poseu vosaltres mateixos, lectors, la frase final del meu paragraf.

GABRIEL ALOMAR

EDIP-MORET

N pensa, dèvegades, en si seran una realitat aqueixes forses fatals que les velles supersticions feien planar sobre algunes vides. Verament, sembla que certs destins estan plens de predestinacions doloroses, y que'ls contes infantils ont hi ha una infància atormentada per una fada malestruga, s'adaptan en la terra a històries que coneixem, y que fins comentem quotidianament. La vida y dolors de don Segimón Moret és un d'aquets fatals destins. Dona l'impressió, aquesta vida, d'haver estat il·luminada per la llum espectral d'una lluna.

El nostre poble sent envers ell un odi vibrant, com si entre els dos hi hagués entaulat un d'aquets duels entre un dictador y un poble. Sobre'l seu cap han caigut totes les malevolences, totes les culpes, tots els errors y totes les injurries. Els nostres caricaturistes, com decoració permanent, li han posat en el front un panell, una petita creu, símbol del seu esperit volador, y símbol també de l'amargura dels seus anys. Pera cap tros dels seus cabells blancs, pera cap arruga del seu rostre, s'han tingut, no ja veneracions, ni respectes tant sols. Tal volta no's conegui una vellesa rodejada de tant pocs amors, y si fossim en els temps aquells en que les amargures se justificaven com disposicions divines, fentse prometenses y romiatges en desagravi a la divinitat, en Moret, ab ropatge de pelegrí, tal volta trucaria en el portal d'un monastirí o faria cap a Santiago de Compostela.

La seva llar és una tragedia, y una tragedia constitueix també la seva historia política. Pregon l'autonomia colonial, y quan decideix l'aplicació, l'oportunitat ha fugit. La perdua de Cuba és irremediable. En Moret firma, ab l'autonomia, la secció definitiva de l'America ab Espanya. Veu el drama de la guerra hispano-americana, pressent la desfeta y l'ignominia y es resisteix a la ruptura. Sobre'l poble posseïa, aquella vègada, el vaticini de la tragedia. Allò era l'heròe contra'l remat, l'anàlisis contra

l'instint, el govern intel·ligent contra lo caòtic governant. Y el poble den Moret va estar a punt de penjarlo en la farola clàssica de la clàssica porta del Sol. En un moment decisiu se fa verb popular y puja al poder. Estronca l'hemorragia de Melilla, acaba ab els exilis, obre les escoles, caminava cap a les presons alsant bandera blanca, y sense lògica, estúpida, per una conjura de palatins y de correligionaris seus, cau del ministeri ab postura de criat llessat que no fa falta.

Què farà ara? ¿Quines noves desventures reservarà la vida an aquet desgraciad? Se farà republicà, diuen alguns. Però ¿què'n treurà, de ferse republicà, si és una vellesa inaprofitable, si, en el republicanisme espanyol, tant sols representaria un grupet més, una nova orientació, una dreta republicana que no vol als reis perquè els reis no l'han volguda? Ignorem lo que'ls cors dels polítics sentiran per aquesta malaventura, però els sensitius y els poetes pensaran, melancòlicament, en aquest Edip que no ha lograt encertar mai cap enigma.

En Moret va fer molt de mal a Catalunya. Era el seu destí. Perdonemlo, amics. Es un venut, gaire bé un agonitzant. Quan caigui a la fossa ningú el plorarà, fora dels seus ínfims. Tal volta algun sentimental pensarà en el drama de la vida den Moret, y escriurà una glosa un xic crudel, de pietosa que voldrà ésser. Fins en els elogis, pera en Moret, hi haurà amargor. Era el seu destí, la mala fada...

HELENIÓ

DESCONFIANSA

N altra terra que no fos Espanya, terra tradicional dels *vice-versas*, la caiguda den Moret y la pujada den Canalejas senyalaria un pas més, y forsa important, en el camí del progrés y en la consecució quasi definitiva del grau de llibertat compatible ab la monarquia actual. En Canalejas, dintre els diferents matissos que integren l'arlequinesc partit liberal espanyol, representa l'extrema esquerra, la democràcia, l'esperit anticlerical, la tendència renovadora, la part menos intensa d'entusiasme monarquic, el pas, sense violentes sotragades, a la forma de govern republicana.

Doncs, malgrat aquesta significació, avensada den Canalejas, la seva exaltació a la presidència del govern acusa un pas enrera; tornem de ple als temps de les *camarillas*, de les intrigues, de les conjures; per una d'aquestes anomalies tant freqüents en les «coses d'Espanya» el triomf del més radicalment progressista entre els liberals disgusta als republicans y agrada als conservadors, entuja a un Melquíades Alvarez y complau a un Maura. En Moret, regatejant l'amnistia, obrint a mitges y de mala gana, les escoles clausurades, donant gust arreu a l'Esglesia, feia sortir de cassola als clericals; en Canalejas, prometent formalment la secularisació dels cementiris, la laicisació de l'ensenyansa, l'estricta compliment del Concordat y una pila més de radicals disposicions, fa somriure sornaguerament als servidors de Roma.

Y és que tot giravolta a l'entorn d'un feix repugnant de baixes passions polítiques. S'ajunten l'esperit venjatiu den Maura y la diabòlica ambició den Romanones, pera ensorrar d'una manera ignominiosa a l'abúlic Moret. Pera en Maura la caiguda del fins avui jefe dels liberals significa l'inutilisació completa del partit que li disputa la possessió del poder; el programa no pot ésser més clar: impossibilitats de governar els liberals y sent encara violenta la tornada den Maura, el Rei cridarà an en Dato, y ab les actuals Corts tornarem a comensar un període conservador que prepararà la tornada den Maura, pera que aquest acabi el promés quinquenni. Pera en Romanones el plan no pot ésser més senzill: en Canalejas logra el decret de dissolució; fa les eleccions; a l'obrirse el Congrés el presideix en Romanones y a la primera crisi en Romanones fa ministeri.

Els demés prohoms de la política, a la expectativa de lo que pugui succeir, preparen les urpes pera atrapar la més grossa tallada possible, y tot són equilibris y mals de cap pera posarse ben aprop del sol que més escalfi.

Mentrestant, cap dels problemes capitals que convindria solucionar s'estudia tant sols. El clericalisme pren cada dia noves posicions; la crisi industrial amenaça un greu conflicte obrer; l'important qüestió de l'ensenyansa està llastimosament descuidada; tot, en absolut, se subordina a l'embrutadora lluita d'ambicions personals que devora al desprestigiad partit liberal espanyol.

Desde el primer dia no varem tenir fe en el govern *liberal* den Moret; gens tampoc ne tenim avui ab el govern *democrata* den Canalejas, malgrat haver comensat una política acertada a Catalunya ab els nomenaments d'alcalde y governador de Barcelona, y disposarse a accentuar aquesta bona política conce-

dint un indult generós y ampli als condemnats y processats pels successos de Juliol.

No volem ja creure més en paraules, y mentres en Canalejas no demostrí ab actes el seu democratism, el tractarem ab la mateixa desconfiansa y la mateixa acritut ab que hem tractat al seu antecessor.

Esperem, doncs, les obres, y mentrestant agafem una còmoda cadira, pera no cansarnos, y el fuet d'una franca oposició pera correspondre a la pèssima política que temem desrollarà aquet presoner de la monarquia y dels conservadors.

JEPH DE JESPU

Davant del «Blériot»

causa del vent, per culpa del voluble bufador Eolo no's pogué celebrar la *Primera festa de la Aviació*, anunciada pera'l diumenge passat a l'Hipòdrom de Barcelona, y que per forsa major,

doncs, s'ha hagut d'aplassar pera demà.

La suspensió del vol emocionant s'acordà a darrera hora, quan ja una immensa gentada havia invadit el lloc designat y ses immediacions.

Al saberse l'afortunada nova, el public comensà a desfilar resignadament, y aviat sols quedaren en la grandiosa pista alguns invitats especials, que no's cansaven de comentar les aventatges de l'aviació ni d'examinar d'aprop el magnífic aparell Blériot.

Entre aquets convidats hi havia moltes figures *salientes* barcelonines, personalitats de relleu dintre la política y veritables *capo-lavori* en els rams de l'art y de la ciencia.

Y vetaquí que cada hu hi deia la seva:

EN ROIG Y BERGADÀ:

—Temo que'l meu vol serà de poca durada..., però, ab tot, Déu fassi que tinga un vent propici.

EN VINAIXA:

—Ja ho tinc pensat: Entraré a la comissió d'Hisenda... Votaré l'adquisició d'un monoplà... y que'm vinguin al darrera...

EN FALQUÉS:

—Tots acaben caient... y es comprèn...: Es falta de *socolada*... Me'ls deixessin construir a mi.

EN COLLASO:

—Aquesta sí que és bona!... Jo, abans d'alsarme, ja he caigut.

EN COROMINAS:

—M'agradaria enfilar-mhi, tant sols per una cosa...: per no haver-me de sentir dir més que no he sigut mai *home d'altura*...

EN JUANDÓ:

—Imbecils!... Pensar que, ara fa deu anys, se men reien a les barbes!...

DON EMILIANO:

—Quina gentada!... Això representa moltes pessetes de taquilla... Es qüestió d'organisar una *ai-recada* a la *Casa del Pueblo*.

EN CAMBÓ:

—Aquet sistema no'm va... No més hi cab un aviador... No hi hauria lloc pera don Anton.

EL MARQUÉS D'ALELLA:

—No'm fa cap falta profundisar el cel. Ja hi estic fet jo a viure entre estrelles.

EN LLUHI:

—Això ens serviria pera *ai-recar* l'esperit a favor del partit únic.

EL COMTE DE SANTA MARIA DE POMÉS:

—Primerament, que s'hi alsin en Jaumet y el Bisbe...; després, veurem.

EN SANTIAGO RUSIÑOL:

—Si en Borràs s'hi avé, en llogaré un pera anar a Amèrica... Potser no'm marejaré tant com en barco...

L'IGNASI IGLESIAS:

—Vetaquí un ultim recurs per si no m'admeten la dimissió de la tenencia.

EN MIR Y MIRÓ:

—No hi ha com una bomba, pera aisarse...

DON LACANDRO:

—D'aquí que m'amagreixi fins a tenir el màxim de kilos que's necessiten, en tinc per dies!...

EN SUÁREZ INCLÁN:

—¿Què volem que os digui!... Són uns *jocs* que no m'agraden gaire...

JOAQUIM AIMAMÍ

El termometre de l'Església

— Això está molt fred!... La caixeta de les ànimes baixa.

«Date tono, Mariquita...»

Poques hores abans d'anarse'n de Barcelona el monumental ex-governador senyor Suárez Inclán, va tenir l'humorada de dir, entre altres andalusades que no reproduïrem pera no perdre el temps, que una de les conseqüències de la darrera crisi va ser deturar la concessió de l'amnistia, que ell, el senyor Suárez Inclán, havia ja preparat.

Però heus aquí que *Le Temps*, de París, publica unes declaracions que al seu corresponsal a la Cort ha fet el senyor Moret, y per elles ens enterem de que, al abandonar el poder, don Segimon «va deixar acordada, en principi, l'amnistia dels condemnats polítics, transmetent al efecte, al seu successor en el Govern, la Memoria que en aquet sentit havia redactat el general Weyler, capità general de Catalunya».

Així, textualment, ho diu el mateix Moret: *la Memoria del general Weyler*. Del ex-governador, ni una paraula.

¿Se necessita més pera deixar perfectament demostrat que, a l'alabarse de les seves gestions a favor de l'amnistia, el senyor Suárez Inclán exagerava un bon xic?

ESTEN, Anton...

Gran número de personatges polítics que's deien amics, y alguns d'ells «amics incondicionals», del senyor Moret, tant bon punt han vist que l'home se n'anava de bigotis y que

la clau del rebost queia en mans den Canalejas, s'han apressurat a enviar la seva adhesió al nou president del ministeri, oferintli, de pas, els seus serveis.

El poeta Zorrilla, que, a més de compondre versos molt armoniosos, va escriure també no poques amargues veritats, ja va dirho un dia:

«La política no tiene corazón, fe ni vergüenza...»

A Madrid potser no la saben aquesta màxima.

Però's veu que la practiquen.

L'Imparcial, de Madrid, considera que la passada crisi ministerial es una de les més graves de la monarquia espanyola.

Poden comptar!

Vegin si n'és, de grave, que, per culpa d'ella, en Gasset, amo y senyor de *L'Imparcial*, ha deixat de ser ministre.

Però... ¿que és que encara dura el Carnaval, o què?

«*Ferrol*.—La noticia del advenimiento al poder del señor Canalejas ha causado gran júbilo. El vecindario recorre las calles aclamando al jefe del Gobierno.»

Això ha succèit al Ferrol, eh?, al Ferrol.

No vagin a figurarse que es cosa de Sant Boi o de qualsevol altre manicomi.

Ja la vèiem venir aquesta!...

El senyor Suárez Inclán, aquell senyor que últimament era'l nostre governador y que fins ha sigut ministre,—se veu que a Espanya ja pot ser ministre tothom—arrepentit de les declaracions sensacionals que sobre'l terrorisme havia fet, abans d'anarse'n de Barcelona va dirigir-se al Centre Conservador, cantant humilment la palinodia.

Com tothom recordarà, de les manifestacions del senyor Inclán sen despenia que hi ha a Barcelona conservadors «que, llamándose gente de orden, no se avergüenzan de utilizar elementos anarquistas de la peor especie».

Doncs be: l'inefable *Memento II* torna prudentment enrera, y confessa que de tot allò no hi ha rès.

«No he hablado—diu en una carta que va enviar al Centre—nada del partido conservador, cuya honorabilidad nunca he puesto en duda, ni de los individuos que forman parte de él.»

S'ha vist frescura més estupenda?

***

Quan, dies enrera, varem ocuparnos d'aquest assumpte, dèiem al final de les nostres observacions:

«Qui pica ara?»

Ja ho veuen: no pica ningú.

El toro, que tant fiero semblava, ha resultat manso com una tórtora y ha hagut de ser tornat al corral.

Sòrt que, pera veure la corrida, no havíem pagat rès.

Si no, seria qüestió de demanar que'ns torressin els quartos.

Assegura *El Progreso* que la notícia de la dimissió den Moret va caure a Barcelona com una bomba.

Però's calla que alguns dels cascots del «artefacto» varen anar a parar al carrer del Peu de la Creu.

Per lo menys, a judicar pel to en què venia aquell dia el número, qualsevol s'hauria pensat que l'havien escrit una colla de ferits.

O que sels acabava de morir algú de la família.

No més li va faltar sortir ab orla de dol.

Quan el ministre cessant de Marina, senyor Concas, va abandonar, ab la qua entre cames, l'edifici del ministeri; tots els empleats—diu un diari—varen acompanyarlo fins a la porta.

Ja'ns figurem perquè'l varen acompanyar. Pera estar ben segurs de que se n'anava.

A les poques persones que encara tenen la candides de fer cas de lo que diuen els diaris, els dediquem aquets dos botonets de mostra:

La Publicidad del dijous, o sigui l'endemà de la crisis:

«Durante todo el día ha continuado la desanimación de los círculos monárquicos.»

El Noticiero del mateix dia:

«Los círculos políticos, especialmente los monárquicos, estuvieron animadíssimos.»

Així estan avui els nostres diaris.

Per'xò el seu credit va augmentant de la galdosa manera que tothom sab.

Sobre tot els empleats de les administracions, que no tenen prou mans pera apuntar baixes.

Sembla que'l govern den Moret estava disposat a concedir al nostre bisbe, doctor Laguarda, una gran creu.

Naturalment, el mitrat l'aguarda ab impaciència aquesta condecoració.

No t'entusiasms, Pepet, ab això de les grans creus.

Més gran era la que van donar a Cristo, el teu mestre, y mira pera què li va servir...

Pera pujar al Calvari y morir clavat.

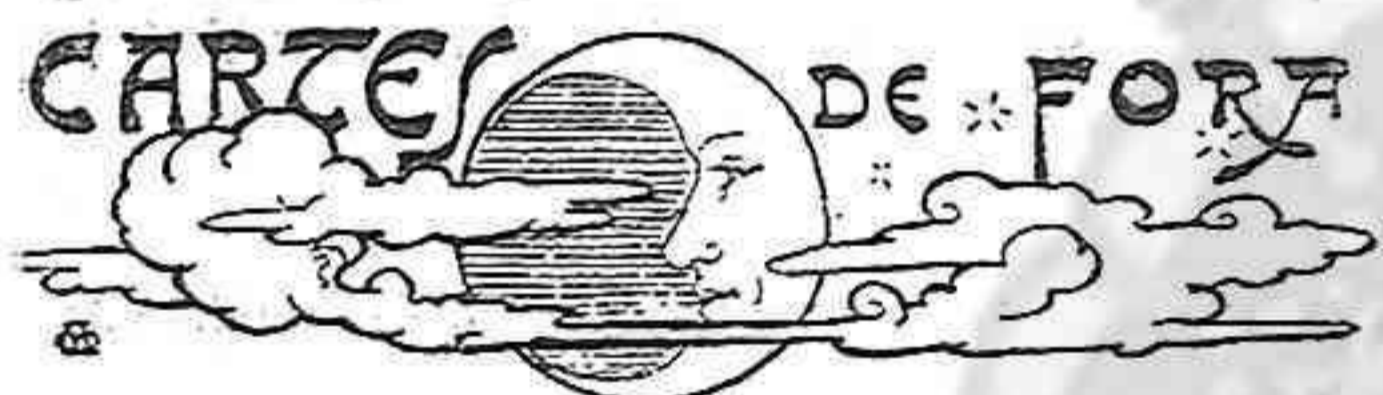
A Banyoles s'ha incendiat l'iglesia parroquial.

Els feligresos de Banyoles se veu que no estan gaire bé ab la Providencia. Si hi estessin, és de creure que l'incendi no hauria succeït, y, a no poder evitar que succeís, hauria fet els possibles pera que no prengué peus.

Però la Providencia no ha fet res pera que'l foc s'apagués.

Ni ha fet ploure tant sols.

La Providencia, senyors, se'ns va tornant vandala.

LLANSÀ, 14 de Febrer

El Centre Federal d'aquet poble organisa, com de costum, un miting en commemoració del 37 aniversari de la República espanyola, tenint lloc la manifestació el 12 de l'actual, y concorrenhi un nombrós public, que escoltà àvidament als companys que feren us de la paraula contra la repressió maurista y ses conseqüències.

Pera comensament de l'acte la cobla *Els Païols*, de Llansà, tocà unes quantes composicions del seu repertori, revestint l'acte de major esplendor.

SANT QUINTÍ DE MEDIONA, 15 de Febrer

El diumenge passat, un lliurepensador que havia habitat molts anys en aquesta vila, y en l'actualitat està domiciliat a Vilafranca, se trobava esmolant en una plassa de Sant Quintí, quan, de prompte, es vegé sorprès per un enterro. A poca distancia d'ell, l'ensotanat petit entonà unes oracions ab més atenció al esmoltaire que al res, enviant, per fi, un escola a invitarlo pera que's descobris, sense reparar que era molt demati y podia costiparse, costantant aquell que quan passaria el cadavre ja saludaria.

Més tard, els ensotanats trobaren al jutge, parantse a enraonarhi. Segurament li parliarien de l'assumpte.

Recordi el nostre mossén lo que diu ben clara-ment la llei constitucional:

«Nadie podrá ser molestado en territorio español por sus opiniones religiosas, ni por el ejercicio de su respectivo culto, salvo el respeto debido a la moral cristiana.»

Si això no sab, Deu, que és la suprema inteligencia, no pot tenir ministres ignorants, y si ho sab y tracta de violar lleis firmades per la gracia de Deu, no es perfet, y es converteix en perseguidor de la llei de Deu, de modo que els dos casos són la negació del càrrec que desempenya. Sàpiga també que el rendir culte a la creu no es instituit per Jesucrist, sinó que fou acordat al segon Concili de Nicea l'any 787.

Deixins estar tranquils, si no vol que li ensenyem Historia eclesiàstica.

ARBUCIES.—Ab fetxa 5 de Febrer, onze senyors d'aquella localitat ens escriuen pregantnos fem constar la seva protesta contra una correspondència darrerament insertada.

Per nosaltres, que consti.

Si ell volia!...

Tingueuho per cert, germans: tal com està això avui dia, i que feina's podria fer si en Canalejas volia!...

En el coro universal, l'Espanya, què representa? Una nota que fereix, desentonada, estrident. En la seva veu no hi ha modalitat ni armonia, ni color, ni... ¡Ah, caballers, si en Canalejas volia!...

Hem passat els anys xerrant com una boja cotorra o entretinguts tontament fent castells sobre la sorra. ¿No fóra ara l'ocasió de sacudir l'apatia que tant mal ens ha fet?... ¡Ah si en Canalejas volia!...

Miréu en torn. Què veieu? Rebaixament, impotència; gent que, més que en son esforç, confia en la Providencia. El desitg de no fer res, l'empleo, la loteria, l'etern pidolament... ¡Ah si en Canalejas volia!...

No és dels pobles el mentor el mestre, que treu la llana, ni el llibre, que porta encès un fanal en cada plana. Nó: pera ells no hi ha més llum que la que en la sagristia llueix misteriosa... ¡Ah si en Canalejas volia!...

Hi ha que emprendre nous camins, y emprendre'ls ab marxa brava, per guanyà el temps que hem perdut, mirant si el manà baixava. ¿No diuen que a aquet país per fi li ha arribat el dia?... Doncs ¿què fem aturats?... ¡Ah si en Canalejas volia!...

Cal modificar la llei si ab l'esperit modern topa; cal, ab fets, demostrà al món que Espanya també és Europa. El progrés ha alsat el dit y ab ell ens marca la via de les grans reformes... ¡Ah si en Canalejas volia!...

Vinga l'escombra y amunt!... Fora obstacles sistemàtics, y vetustas tradicions, y romanosos burocràtics. Llibertat, aire modern, expansió, llum, alegria... ¡Això, això ens fa falta!... ¡Ah si en Canalejas volia!...

Però... un dubte se m'acut... «Si ell volia... si ell volia...» Y, suposant que ell volgués, tot y volent, ¿ja podria?

C. GUMA

Actualitat política

L'actualitat és, a l'hora que escrivim aquestes ratlles, eminentment política.

Els comentaris y les converses de la gent giren al voltant del darrer pas den Moret per la presidencia del Concill, podent afirmar-se que'l qui més y el qui menys està conforme en apreciar que aquet darrer y curtíssim període del seu regnat no podia ésser més desgraciat per l'ex-president del Concill.

Pot dirse que al vell polític lliberal, que altres vegades havia caigut del candelero pera tornar a redressarse, l'han obligat, aquet cop, a deixar el seti d'honor sense que, al fugir, se marqués darrerera seu l'estela d'una nova esperança més o menos llunyana.

Tres mesos y mitg enrrera va tenir, el senyor Moret, la sort d'encarregar-se del Poder en moments de fonda crisis pera el País. Ab tot y ésser el seu passat de sobres conegut, al formar novament un ministeri va semblarnos la seva figura un punt lluminós pera el qui voldriem veure actuar en la política espanyola una conjunció d'orientació verament lliberal enfront de les demasies del vell sentit conservador.

Les circumstancies volgueren que la simpatia ab què'ls democràtics catalans acullirem l'enlairament den Moret al primer lloc de la governació de l'Estat pujés encara de tò. Les manifestacions de protesta contra l'Espanya negra y inquisitorial sovintejaven aquells dies a fora, mentres a dins de casa el malestar y el descontent entre'l poble minaven a cada hora mes fondo en els esperits.

A la nostra gent li semblà veure la justicia embolcallarse ab un mantell de parcialitat, y això la treia de pollaguera...

A la sola nova d'haverse fet carrec del poder el partit lliberal, al saberse que'l fanfarró den Lacierva sen tornava a casa seva, l'agitació popular estrangera s'apaivagà; els més exaltats emmudiren, y el nostre poble, sempre confiat, obrí altre cop el pit a l'esperansa.

Malhauradament pera ell y pera quants en els seus procediments posàrem la poca fe que en la política espanyola pogué quedarnos, en Moret, l'home de les eternes indecisions, no sapigué tampoc, en aquesta nova etapa del seu mandó, treure partit de la magnífica ocasió que les circumstancies li deparaven.

El descontent per l'embarc dels reservistes... el tancament de les escoles... les presons y els desteros per delictes polítics... el fondo disgust de Catalunya davant la política maurista... la manifestació del Passatge de l'Alhambra... hem perdut ja el compte dels assumptes, a quin més simpatic y bonic! Dificilment s'oferiran a un altre home lliberal tantes ocasions pera congraciarse ab l'opinió del seu país que les que, en la seva ràpida estada a la cadira presidencial, en Moret s'ha deixat perdre.

Es una llàstima que'l senyor Moret, al qual fem la justicia desuposarlo carregat dels millors intents, no puga anarse'n a casa seva deixant entre els qui, no fa encara gaires dies y una vegada més, ens collocàrem resoltament al seu costat, una espurna d'agraïment o un amical ja reveure!

Desde les seves altures intelctuals cau el senyor Moret a les fondaries de l'indiferencia pública, llessat, no pas per qui valgui més que ell, que d'esser així podria encara aconsolarse. An en Moret ha ajudat a donarli la puntada de peu l'últim y més fort representant de la política d'entremaliadura, que tant a la perfecció encarnà en Romero Robledo. El coix Romanones, que no en va té fama de temible; l'home de les mines del Riff; l'autor d'aquell decret que deixa les claus dels cementiris civils a les mans dels capellans; el palatí que no repara en dimitir la presidencia d'un comité no més perquè l'ajuntament de Madrid li esbullia un marro electoral; aquet ridicol y vanitós nou *Conde de Aranda*, en fi, ha sigut qui ha pres pel seu compte l'encarrec de donar an en Moret el cop de gracia.

Ab tot, tenim el pressentiment de que el coix no anirà a Roma per la penitencia, y de que no ha de passar molt temps sense que en Moret, incapàs de tornarli la pilota, vegi passar les despulles del enemic per davant del seu hostatge.

Ens temem que'l vell partit lliberal espanyol ha entrat de debò en el període de les seves acaballes... L'ombra insigne d'aquell *romancero*, barreja-picaresea de progressista y milícia, a quin escalf nasqué y es desenrotlla, com deu allargar la seva característica mitja-rialla davant del concert de concupiscentés que aixís malbaraten el seu llegat!

Ignorem si el fet d'haverse encomanat an en Canalejas, home de filiació igualment democràtica, l'encarrec de formar el nou govern, obeeix a una imposició del temps, o és, més aviat, una nova jugada den Maura. Coneguda es la despietada oposició que'l polític mallorquí feu an el govern den Moret. En Maura, enemic terrible, més encara que per ésser qui és, pels elements que al seu voltant se mouen, s'havia cuidat molt bé, en aquets últims temps, de presentar en altes esferes al seu rival com a un perill greuissim pels alts interessos de la Monarquia. Res tindria, doncs, d'extrany que fos el mateix Maura qui hagués aconcellat la pujada den Canalejas, ab la mira de gastar, ab l'us del mando, als comptats elements lliberals en disposició de governar. Pera lograr els seus maquiavelics proposits hauria arribat al punt de prometre an en Canalejas l'apoi y benevolensa indispensables en les relacions de dos partits que han de compartir el predomini del poder.

En aquet nou y important aspecte de la seva vida política, deixarà en Canalejas, darrera la porta de la presidencia, les seves promeses democràtiques? Escometerà ab fermesa la qüestió religiosa, tot preparant el terreno pera la futura realització d'alguna important modificació en aquet sentit? Iniciarà, ja que no l'orti a terme, algunes de les reformes obreres de les quals, a tort y a dret, tant ens ha parlat?

No hem de trigar gaire a sortir de dubtes. Siga la que's vulga la feina que fassi, més que fabricar calendaris respecte del programa polític que en Canalejas plantegi, y tota vegada que pera judicarlo ens manquen elements de prova, ens convé fer constar ben alt que en Moret, ara com mai, ha caigut víctima de la seva falta de fe en la virtualitat dels principis democràtics.

Ab una orientació fondament lliberal, no havia d'esserli gens difícil acoblar al seu voltant una força prou poderosa pera vencer els obstacles de la política de camarilla que a Espanya encara s'estila. Deixantse portar del seu escepticisme abans que per l'opinió sana del país, havia, forso-sament, d'arribarli lo que li ha succeït: caure entre l'indiferencia del poble, que no ha descobert, en aquesta tongada seva presidencial, el més petit gest de bellesa.

Com a catalans y com a democràtes, sentim no més que en la present desfeta no puga Catalunya fer sentir el pes de la seva opinió davant per davant den Canalejas, que ha dit, al pendre possessió del carrec, que les Corts actuals eren mortes de solemnitat.

Moralment residenciats, per altra part, la majoria dels representants de l'esquerra catalana, no

veiem en aquets dies, d'alta trascendencia pera la Llibertat, a l'home prou esforçat pera sortir a la defensa dels principis democràtics. Entenem que, pels lliberals catalans, són, els moments actuals, moments de vergonya, que tant-de-bo en temps no llunyà no haguen de veure convertits en dies de penediment.

JOSEP ARTÍS

El Congrés socialista de Nîmes

ACABA de celebrarse a la ciutat de Nîmes el Congrés anyal del partit socialista francès. En aquest Congrés hi ha hagut un debat importantíssim sobre l'actitut que han d'adoptar els diputats socialistes davant del projecte de llei de retirs obrers, que ha quedat enllestit pel Parlament de Fransa. Els diversos criteris que en la qüestió s'han manifestat serveixen pera ferse carrec de les tendències que existeixen avui en el moviment del proletariat.

Ja fa temps que s'havia sotmès al Parlament de Fransa un projecte de retirs obrers fonamentat en el principi d'una triple contribució per part dels obrers, dels patrons y de l'Estat. Capitalisant el producte d'aquesta mena d'impost s'obtenen les quantitats necessaries pera donar un passament als obrers vells ab els interessos del capital acumulat. A l'arribar l'obrer a 65 anys, tindrà dret a un passament anyal de 335 francs, havent de pagar, fins an aquesta edat, una quota molt petita. Durant el període d'acumulació del capital, l'Estat repartirà als obrers vells més de 100 milions de francs cada any. De cop cobraran 100 francs anyals, y aquesta quantitat anirà creixent d'any en any fins arribar als 335 francs que concedeix el projecte pera quan estigui feta la capitalisació.

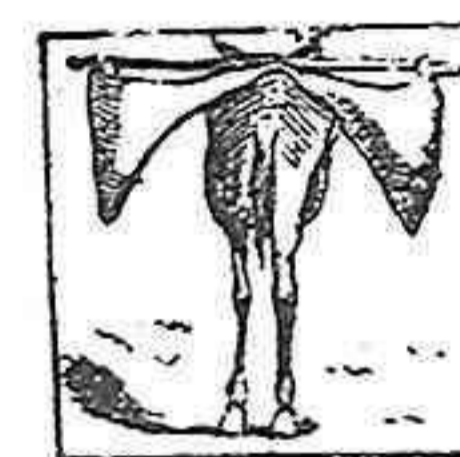
En conjunt, el projecte francès de retirs obrers resulta superior a la llei anglesa y a la llei alemanya sobre els retirs obrers de velle-sa. Per aquet motiu, ab tot y ésser el projecte inferior als desitjos dels diputats socialistes, aquets el van votar. Y quan, després d'aprovat pel Senat, ab lleugeres modificacions, el projecte repetit, ha de tornar a la Cambra de diputats pera la seva aprovació definitiva, surten els sindicalistes revolucionaris de la Confederació General del Treball y els socialistes intransigents de la fracció den Guesde y en Lafargue, oposantse a l'implantació de la llei y dient que es una estafada als obrers francesos.

En Jaurès y els seus amics han sortit a la defensa de la llei. «Si aquesta té defectes—han dit—lo que cal es salvarla, y procurar tot seguit esmenarla suficientment». Portat el plet al Congrés socialista de Nîmes, s'ha acordat, després d'una discussió notabilíssima, per 193 vots contra 156, que'ls diputats socialistes votin en pro de la llei, fent constar per endavant que estan disposats a treballar ab totes les seves forces pera millorarla.

Aquet acord es prova de que l'orientació positiva y evolucionista se va imposant dintre del socialisme. Y a nosaltres ens sembla que aquesta orientació es la que més aviat pot portar el triomf de les aspiracions del proletariat.

A. R. y V.

Les ilusions d'un llimac

AMBÈ s'enfilen els llimacs als cims més enlairats. Quan les àligues, enamorades del sol, els abandonen pera assolir, ab son fort aleiteig, les alsaries que la vista de la nostra pobra humanitat no alcança, ells, els llimacs, envejosos

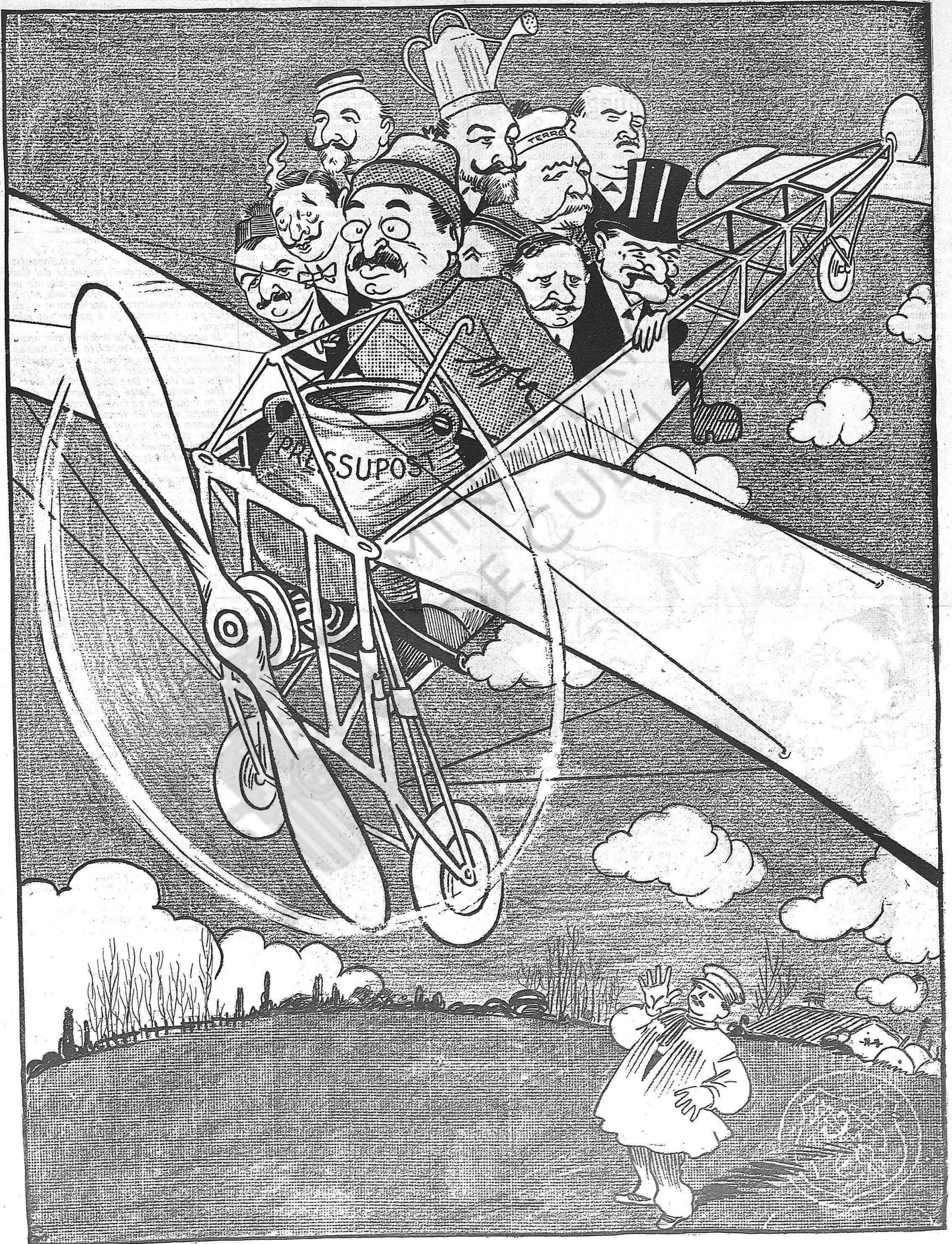
ee la regina dels aires, arrosseguen per terra dl seu còs lleficós, y, deixant imprès un estol de traicions, conseqüeixen, al cap d'uns quants anys, tacar l'assoleïada cima.

Se creuen, els infelissos, que perquè l'àliga's posa en els espadats, té el govern y la direcció del món vivent que s'arrossega captant per les planes. Necis, com tot lo que serpeja y llisca, tenen, com diria Lyon Caen, «l'afany llegislador», ignorant que «la llegislació es impotent pera modificar les institucions, mentres aquestes no sien modificades per la pressió que'ls fets y les costums exerceixen en les colectivitats». Els llimacs no'n saben res de la vida lliure de les àligues. Per això la seva enveja les porta a ferse l'ilusió de que «sembren idees» quan empastifen a terra ab les baves del seu còs, y la més tonta ilusió de que, perquè conseqüieren «esser poder» enfilantse a un turó, podran ja «realisar, fer pràctiques aquelles idees».

Ve tot seguit la realitat a dirlos, ab G. de

EL NOU MINISTERI

— Arriba, nois, arriba!... Quant més os enfileu, més fort será el trastasso de la caiguda.

Greef, que «la política és, ab molta freqüència, el refugi de totes les nulitats, que quasi tots els homes polítics són empírics; no coneixen de les coses més que les apariències superficials, no tenen altra ciència que la de sostenir-se en equilibri damunt la superfície relliscosa y mòvil del fenomen social superior, perquè s'imaginen dirigir els destins dels seus semblants, els quals, per sa part, se figuren, de bona fe, que reben son impuls... però ¿per ventura el llimac pot comprendre aquet llenguatge? Lo mateix que'l seu germà, el caragol, ficat dins de sa closca, pobre d'horitzons de llibertat, pren el seu bavejar per sabiesa, se creu que feconda la terra quan l'embruta, y que progressa quan rastreja. Y quan, després de mil ridícules contorsions del seu còs desarticulat, consegueix enfilarse una mica, deixant en el tortuós camí conseqüències y sinceritats, que, si en l'àliga no son un destorb pera'l seu vol atrevit, de sers lliures, en el llimac constitueixen una greu impedimenta, aleshores els miserables captaires han d'accontentarse, per premi a tot son infecon esforç, ab els excrements que les àligues deixaren, despreciativament, en els cimats.

Y allà's queden per un temps, en una vanitosa contemplació d'ells mateixos, fins que les negrors de la seva esterilitat governamental els ensorra altra vegada en el fang, del que no havien d'haver sortit, per ilusos y necis, sense deixar més rastre que el del mal exemple que sa traicionera bava dona a altres llimacs, mentre l'àliga, que coneix el secret de la veritable llibertat, segueix dominant l'espai sense més llei que la seva voluntat, mofantse dels

pobres llimacs humans que pateixen el mal de la «legalomania» en el cervell y tenen la viscositat de totes les esclavituts que'l secular habit de manar y d'oïre ha imprès en el seu còs.

JOSEP PRAT

FEMINISME POLITIC

Un miting de dones

A la ciutat de Manresa—ont hi ha molt bons lliberals y republicans, però també molts clericals fanatics—tingueren lloc, el diumenge passat, dos mitings contra les escoles neutres y laiques: un miting d'homes y un miting de dones. No estarà de més que parlem una mica de l'acte femení.

Un miting de dones... Està bé. Els catòlics, tot maleint de les idees polítiques modernes, les van acceptant. La realitat té més força que les preocupacions incrustades en el seu cervell. Els mitings són una manifestació de llibertat política y de voluntat democràtica. Y el clericalisme, enemic de la democràcia y de la llibertat, celebra mitings. Y fins mitings de faldilles. Això es ja més que llibertat y democràcia. Això es feminisme. L'esperit modern, passant per una esclatxa, s'ha ficat dintre de l'ànima dels reaccionaris. No estan aquets predicant a totes hores que la feina de la dona està a casa seva...

y a l'iglesia, y que la política no és cosa d'elles? Què no han dit els clericals de donya Angela López de Ayala y de donya Belén Sárraga, per esser aquestes dames actives propagandistes d'ideals polítics? Y ara són tot just aquets elements ultramontans els que han fet fer a les seves mullers, filles y germanes un miting. Horror! No 'ls fa por aquesta paraula a les angèliques senyores y senyoretetes del miting de Manresa?

L'acte fou d'allò més cursi y més ridícul que's pugui imaginar. Entre les oradores anunciades hi havia les literates na Dolors Moncerdá de Macià y na Carme Karr. Però ni l'una ni l'altra hi assistiren, limitantse a enviar cartes d'adhesió. Per cert que la senyora Karr, directora de la revista *Feminal*, en la seva carta aconsella a les mares que no portin les seves filles als colègis de monges, perquè aquestes, lluny del món, mal poden prevenirles contra els perills del mateix. No cal dir que aquet encertadíssim consell de la senyora Karr va produir pessim efecte entre les dames y damiseles capellaneres presents al miting.

La majoria dels discursos foren lilegits, y tots resultaren divertits y grotescs. Una tal Ignasieta Farreres recomanà a les concorrents que acompanyessin als homes a l'iglesia y al colègi electoral.

El final del miting fou un pas de comedia. Mentre s'acabaven d'aprovar les conclusions, esclatà, de sobte, al carrer el so estrident d'una banda de cornetes. Les dames y damiseles s'espantaren, xisclaren, y moltes d'elles estiguieren a punt de desmaiarse. Aviat s'enteraren de

què's tractava de la banda de cornetes de la guarnició militar, que s'escaigué a passar per davant del local ont l'acte femení se celebrava.

Y pensar que a un miting d'aquesta mena, a un miting de faldilles, tonteries y aigua-naf, hi enviaren telegrams d'adhesió el bisbe de Vic, els arquebisbes de Tarragona y Toledo y fins el Papa de Roma!

Se veu que'l clericalisme, després d'haverse defensat ab tragedies y ab sang, ara's vol defensar ab sainets y tips de riure. Tant se val: està ferit de mort, y no li valdran ni les rialles ni les ploralles.

La verborrea den Canalejas

El señor Canalejas dice...

Ha manifestado el señor Canalejas...

Hablando el señor Canalejas...

...Y asíis estem!

Unes darrera les altres, estalonantse, no passa dia sense que'l president del Concell deixi de fernos a saber una pila de coses, que, si no ensenyen res de nou, serveixen pera demostrarnos que'l senyor Canalejas potser comensa ja a parlar una mica massa.

Ab aquet furor per la oratoria que ara li ha entrat, diria el més llec que'l flamant president, més que provarnos les seves dots de governant, pretén ocupar el lloc que a Madrid ha deixat Don Belissari Roldán.

Han passat dotze dies escassos desde que en Canalejas va ferse carrec del Poder. En aquest espai de temps, pot dirse que'l bon senyor no ha volgut que passés una hora sense que el telegraf anunciés al món que l'impetuós demòcrata s'aprofitava del més insignificant pretext pera llensar als quatre vents unes noves declaracions.

Per lo que's veu, els mals de cap que la nova situació li comporten no li han tret les ganes de parlar, al senyor Canalejas. Y si bé, ara com ara, res tenim que objectar a les seves manifestacions, no estarà tampoc de més ferli present que lo que'l país li demana són fets, y no paraules, que'l vent s'emporta.

Massa veiem que, tal com se li van posant les coses, además dels perills que, per raó natural, poden entrabancarli l'acció governamental, haurà de comptar en Canalejas ab l'inquina de bona part dels seus mateixos correligionaris, que no semblen pas veure ab massa bons ulls això de que sigui l'ex-joven ministro l'encarregat de remenar les cireres ministerials.

Y encara que aquesta circumstancia disculpi, aparentment no més, la seva zerrameca, no per això hem d'estarnos de dirli que la millor resposta a les conxorxes de camarilla y a les diatribes dels descontentes serà, ara y sempre, el fer obra positiva y que respongui a les necessitats del temps.

Deixi el senyor Canalejas els discursos de banda. Dongu'ns, com més aviat millor, les proves de la seva voluntat ministerial, y tinga la certesa de que, fentho aixís, a la vegada que'ns demostrarà qui és, lograrà el seu proposit de reduir als contraris.

De tot lo que no sigui això la gent ne dirà sempre tocar el bombo, y pensi que, per aquesta feina, lo mateix ens té un home de les seves pretensions que l'ultim dels rinagues que li han declarat la guerra.

Cada cosa en son lloc.

Els gegants, per Corpus..., y encara som molts els qui, al veure'ls, passem de llarg.

Prou parlar y mans a l'obra.

Si no ho fa aixís, eregu'ns el senyor Canalejas: res millor que entornarse'n a caseta y confessar que'ls aires del carrer no proven.

X

REPICS

En Moret y en Montero Ríos han celebrat una llarga conferència. ¿Què s'han dit l'andalús de les eternes vacilacions y el gallego dels eternals encostipats?

Si les cròniques no menteixen, don Segis, aplanat per lo que acaba de succeirli, nèt y clar ha manifestat a don Eugeni que renuncia a la jefatura del partit lliberal.

Està molt bé.

Però ¿no hauria estat encara millor si hagués confessat que és el partit lliberal el qui's nega a seguir tenintlo per jefe?

Per oportú, [el primer tinent arcalde senyor Serrallara, batlle accidental, uns quants dies, a conseqüència de la dimissió del senyor Collaso.

La causa de la crisis ministerial

— Arri allà!... Ja hi havies xuclat prou, tu!... Ara ens toca a nosaltres.

L'altre dijous, apenes hagué pres possessió de l'arcaldia, agafa l'home la vara, puja al cotxe y sen va directament a conferenciar ab en Weyler.

Pera què?
Pera parlarli del Hospital!...
Home, ja que hi estava posat, ¿per què no li parlava també del cementiri?

Una de les moltes ventatjes que ofereix la situació Canalejas és que en el nou Govern hi ha *nada* menos que cinc persones que encara no havien sigut mai ministres.

Lo qual vol dir que quan aquets senyors caiguin del candèlero, el pressupost de la nació quedarà carregat ab cinc noves cessanties de 7.000 pessetes cada una.

—Y això és una ventatja?—dirà el lector.
—Pels que les cobrin?... Vaya si ho és!...

Lo primer que feu en Moret al veure's al carrer y sense empleo, va ser enviar una carta a l'Albert Aguilera.

Y es fama que, al rèbrela, l'ex-alcalde de Madrid va exclamar, abans d'obrir-la:

—Aquesta carta, en rigor, hauria de ser el nou de bastos.

No anava malament.
Es la carta ont hi ha més llenya.

S'ha murmurat bastant sobre'l telegrama de felicitació que al govern canalejista ha enviat l'aixerit Moles.

No hi veiem motiu d'alarma.
Naturalment que ell, al felicitar a l'amo de la situació, ho ha fet pel compte que li té.

Lo bunyol és explicarho, ferho còrrer.
Les *aranyes*, quan teixeixen, és clar que ho fan pera cassar quelcom.

Però procuren fer la tela ben subtil pera que les mosques no la distingeixin.

—Prou retratos, vida meva!
No't deixis enfocar més,
que, o's burla de tu el fotògraf,
o tu et vas tornant molt lleig!

¿Qui és que no creu en miracles?
Aquí en tenen un de ben gros que'ns conta *El Amigo*, un periodic catolic del Brasil:

«Haventse trobat, casualment, un nen acabat de neixer a les portes d'un convent, totes les monges van posarse a resar pera que Déu li salvés la vida. Quan heusaquí que, de prompte, una d'elles se posà la criatura al pit, de quin pit, ab gran sorpresa de la comunitat, va brollarne desseguida un santificat y abundós líquid matern.»

Ara díguinme: Si aquella mongeta, esposa del Senyor, avui fa de dida..., qui serà el didot?

En Montero y en Moret han tornat a fer les paus...
¿No hi ha com els infortunis pera reconciliar!

Ja saben ben bé lo que's fan!
En Jaumet Pretendent ha nomenat qefe regional del partit carlí a Catalunya al voluminós duc de Solferino.

Vetaquí una bona solució pera tots dos.
Pera don Jaume, perquè ell tindrà un home de pes.

Y pera'l duc, perquè, ab el nou carrec, se li abaixarà el greix.

—Que no ho sab? En Roig, alcalde!
En Roig a la Casa Gran!
—Així digui, doncs, que'ls rojos d'enhorabona estaran...

No hi ha res tant divertit com la població de Sòrt.
Vegin:

«Sort, 15, á las 20'45.
»Al recibirse la noticia del nombramiento de Riu para la subsecretaría de Hacienda, se celebró sesión extraordinaria en el Ayuntamiento. Los concejales expresaron su alegría, recorriendo las calles los vecinos con música, dando vivas á Canalejas y á Riu.

»Por aclamación se acordó, en la sesión extraordinaria, dar el nombre de Emilio Riu a la plaza mayor de esta villa.—*Corresponsal.*»

Volent res més alegrador?
Ara sols hi falten unes carreres de sacs, cunyets, balls d'envelat, un monument y uns Jocs Florals.

Per alguna cosa Riu es nom alegre y Sòrt quasi bé sinonim de fortuna!

L'obrero Santamaria va dir, en la sessió passada de l'Ajuntament, que si, per part dels seus companys de majoria, se persisteix en no deixarli fer quedar dictamins sobre la taula, se retirará del Consistori.

La nota del dia

— Volen dir que ab aquet trasto del aeroplá no acabaran per arribar al cel?
— Cal... ab prou feines al purgatori.

Dir això y agenollarseli als peus tot l'Ajuntament, inclòs els porters y els municipals, va esser tot hu.

—No ho fassi pas,—li deien—senyor Santamaria! Si vostè abandonés la regidoria, que fóra de la ciutat de Barcelona? Com s'ho arreglarien els barcelonins si vostè no'ls administrés els interessos? Quedi's, senyor Santamaria, quedí's!

El senyor Santamaria, davant d'aquet prec unaním, va resoldre quedar-se, tornant la tranquil·litat als seus companys de majoria, que sort van tenir de la sort!

En Pich y Pon és un xisto posat en acció.

A la sessió darrera de la Diputació, ab motiu de la discussió de les proposicions Folguera, no va fer més que parlar de l'integritat de la patria, dels *lazos*, de les *regiones hermanas*, y de tot allò que ja tothom havia deixat de retreure quan ell encara anava a estudi.

Es un xisto posat en acció en Pich, creguin. No ha vist ningú res més comic que'l diputat radical, petit com una nou, defensar una cosa tant gran com la patria *única, sola y intangible*.

Intangible, que diu ell.

En Canalejas s'ha tret la barba.
Ho ha fet per previsió. No vol que'ls espanyols, que són tant de la broma, li prenguin el pèl.

Sabut és que'l diumenge passat, les persones que anaren a l'Hipòdrom pera presenciar la volada de M. Mame van tornar fetes una llàstima, per la pols que'l vent va alçar y els inconvenients del viatge.

Però no creiem que n'hi hagi pera dir tot això que diu un diari local:

«Al llegar á Barcelona aquellos desdichados parecían repatriados, y, teniendo en cuenta que la repatriación se hizo en las peores condiciones, puede considerarse el estado en que llegaban. Cubiertos de polvo, medio ciegos, con el calzado destrozado, aspeados y rendidos por la fatiga, daba lástima presenciar aquel cuadro, que evocaba el recuerdo del ejército de Boubaky, vencido sin luchar, hambriento y extenuado, buscando la frontera después de inútil y fatigosa campaña. Ruedas de carruaje y cajas de coche tumbadas á los lados del camino recordaban la retirada de Rusia.»

Nosaltres, que vam anarhi y vam tornar a peu, ni vam destrossarnos les sabates, ni vam perdre la vista, ni veniem famolencs, perquè, com tothom, vam menjarnos la nostra truiteta en santa pau y alegria.

Es clar que no podem dir si tot allò evocava lo que'l fantasiós reporter retreu, perquè no hem estat a Rússia, ni vam veure l'exèrcit de Boubaky, cosa que potser ha tingut la fortuna de conèixer el desolat periodista,—y en tal cas si que li ténim un xic d'enveja—però si les grans calamitats per què ha passat l'humanitat són com la festa del diumenge passat, trobem que no hi ha motius pera tantes queixes.

En la sessió que la Diputació Provincial va celebrar el dimars darrer, en Gubern va retreure an en Prat de la Riba la seva creu d'Isabel la Católica.

Ni el fet d'esser una creu, ni l'aditament de catòlica que porta, van evitar que s'armés un aldarull durant el qual sortissin mil renecs d'aquelles boquetes consagrades.

En Prat de la Riba, vermell com un perdigot, no sabia què li passava ni trobava paraules pera respondre.

—Ditxosa creu!—devia pensar.—No va sofrir pas tant ab la seva Cristo, y van clavarli!

En Sol Rogé és un bon senyor apotecari que va tenir la desgracia de que'l fessin regidor.

Y diem que va esser pera ell una desgracia, perquè, sessió en la que parla, és, de segur, una sessió alegre, tant perquè té massa bona fe com perquè s'empenya en parlar el castellà, y aquet mateix empenyo es bona senyal de que no'n sab.

D'on l'ha tret, senyor Sol, el seu castellà? ¿No l'ha emmatllevat pas a l'altre Sol correllionari seu?

Si el bon apotecari hagués d'escoltar els nostres consells, li diríem que's deixés de cançons, posés les seves proposicions y la seva oratoria dins d'un pot de la farmacia, y al primer que's presentés buscant remei pera un malalt de tristesa li donés, per medecina, lo que hagués posat al pot.

Així acreditaria la casa y ell quedaria en situació un xic més airosa.

Interior del ministeri de Foment, pintat per un confrare madrileny:

«Los empleados, en su mayor parte, no van á las oficinas ni se excusan; los expedientes no

se despachan, y las iniciativas del Ministro no se ven eficazmente secundadas.»

Això, al ministeri de Foment.
Però, preguntem nosaltres: ¿que volen dir que als altres ministeris les coses van de diferenta manera?...

En un poblet de montanya hi havia un rector molt viu, y un mestre que encara el guanyava per mà.

Un dia el capellà va atrevir-se a dir an aquest últim:

—Sab què pensava?... Que'm podria deixar venir a donar lliçons de doctrina y historia a la seva escola...

El mestre, interromptentlo:
—No hi tinc inconvenient... sempre y quan vostè'm deixi explicar, desde la troja de l'iglesia, matemàtiques y cosmografia.

Caballers: F. P.: Té un interès molt local, y, ademés, no'ns podriem entretenir en corretil·li.—A. P.: Massa llarg, home, massa llarg!... Un fet, per interessant que sia, pot condensarse en sis línies.—V. B.: Les bones formes és el tot.—H. B.

(a) Un militar futur: Déixila estar la *Adela*, cregui'm. Es massa vella. Lo altre tampoc ens va.—P. Cortacans Serra: No tenen massa novetat, però, vaja!...—R. A. (a) Pau de les Calses Curtes: L'anagrama ja és gastat, y la xarada aniria si no fossin aquells versos tant mal forjats que no ens veiem ab cor de arreglar.—M. Bosc (a) Un Vila-fanenc: No ens agrada prou.—Francisco Aldric (a)

Un petit estudiant: Lo mateix li dic, y encara li dic més: no admetem originals escrits ab llapis.—Hinama: El seu article es eminentment solidari, lo qual, en els dies que correm, ve a voler dir eminentment ignocentó.—Angela Solés: El cas és que ara de la quarteta sola no'n faig res, perquè l'original de *marras* va anar a la panera. El sermó estaria bé si acabés en punta epigramàtica, tal com s'espera al llegirlo.—Joaquim Puig: El primer geroglífic me va bastant regular, y entra en cartera.—Més: Arregladet, potsèr si.—Jo: La solució *rocas*, no resulta. ¿No ha observat que ara els plurals femenins els fem terminar en *es*?—Jaumet de Gracia Poca: Es aprofitable. Aquesta es la meua opinió, al primer cop de vista.—Balló y Tòtil: L'un massa senzill y l'altre massa complicat.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, catxex del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

— Com que aquet ninot no ha de servir més, ja podem tirar-lo aquí dintre.